

ÎNCHEIERE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Gudumac Serghei împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La data de 19 martie 2019 Gudumac Serghei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 11 aprilie 2018 împreună cu familia s-a repatriat din Israel și s-au întors cu loc permanent de trai în Republica Moldova.

A susținut că, la data de 02 mai 2018 a depus documentele la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, mun. Chișinău pentru restabilirea legitimației de pensionar, cu plata retroactivă a pensiei, pentru perioada 01 iulie 2017- 12 aprilie 2018.

A afirmat că, statutul de pensionar a fost restabilit după data de 05 iulie, dar pensia i-a fost achitată începând cu data de 12 aprilie 2018.

A menționat că, la data de 15 februarie 2019 a depus cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând obligarea de a-i fi efectuată plata retroactivă a pensiei, pentru perioada 01 iulie 2017- 12 aprilie 2018.

A relevat că, la data de 05 martie 2019 a recepționat răspunsul nr. 461/19 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care i-a fost refuzat în admiterea cerințelor invocate în cererea prealabilă.

A considerat că, refuzul pârâtului este neîntemeiat.

A solicitat obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i fi efectuată plata retroactivă a pensiei, pentru perioada 01 iulie 2017- 12 aprilie 2018 și repararea prejudiciului moral în sumă de 30000 de lei.

Prin hotărârea din 28 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Gudumac Serghei a fost admisă parțial și a fost obligată Casa Națională de

Asigurări Sociale să-i restabilească și să-i achite lui Gudumac Serghei pensia XXXXX și să efectueze achitarea pensiei pentru perioada 01 iulie 2017 - 12 aprilie 2018. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 06 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

În susținerea opiniei sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 15 din Legea privind protecția socială a cetățenilor, care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl nr. 909 din 30 ianuarie 1992, ale art. 36 alin. (1) și (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ale art. 28 alin. (1) și (3) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 și ale art. 46 și 140 din Constituția Republicii Moldova și a stabilit că, începând cu data de 04 martie 2003, Gudumac Serghei este beneficiar de pensie pentru dizabilitate accentuată (gradul II) în baza Legii privind protecția socială a cetățenilor, care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Totodată, instanța de apel a reținut că, la data de 29 decembrie 2016 Gudumac Serghei s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere privind stoparea pensiei în legătură cu stabilirea domiciliului permanent în Israel, iar conform copiei buletinului de identitate, de la data de 12 aprilie 2018 și-a restabilit domiciliul în Republica Moldova. Ulterior, Gudumac Serghei s-a adresat cu o cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat achitarea retroactivă a pensiei pentru perioada 01 iulie 2018 - 12 aprilie 2018.

Instanța de apel a mai reținut că, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.G-461/19 din 05 martie 2019, la cererea prealabilă depusă de către intimat-reclamant, ultimului i s-a comunicat că, conform documentelor dosarului de pensionare, începând cu data de 20 martie 2003 beneficiază XXXXX ca participant la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl, stabilită în conformitate cu Legea privind protecția socială a cetățenilor, care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, care i s-a achitat pînă la data de 30 iunie 2017 inclusiv. Începând cu data de 01 iulie 2017 plata pensiei a fost suspendată în legătură cu plecarea cu traiul permanent în statul Israel. Urmare a stabilirii cu domiciliul în Republica Moldova și cererii din 02 mai 2018 depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani, plata pensiei a fost reluată din data de 12 aprilie 2018, data obținerii înregistrării la domiciliu în Republica Moldova.

La fel, instanța de apel a stabilit că, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 privind excepția de neconstituționalitate a art.36 alin.(1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, au fost declarate neconstituționale textul „...domiciliată în Republica Moldova.” din art. 2 alin. (1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și textul „...asiguratul care își stabilește domiciliul în străinătate nu i se acordă dreptul la pensie conform legii...” din art. 36 alin.(1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Instanța de apel a mai stabilit că, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a relevat că, în cazul în care cuantumul unui drept salarial sau a unei pensii stabilite este redus sau anulat, această măsură poate constitui o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate, care trebuie să fie justificată (Rasmussen vs Polonia din 28 aprilie 2009). Or, o condiție esențială pentru ca ingerința să fie considerată drept compatibilă cu art.1, Protocol nr.1 este faptul că aceasta trebuie să fie prevăzută de lege și să servească unui interes public legitim. Dealtfel, drepturile sociale sunt acele drepturi care asigură accesul la resurse indispensabile existenței și dezvoltării ființei umane din punct de vedere economic, social și cultural. Prin natura sa social-juridică, pensia este sursa principală și permanentă de subzistență a pensionarilor.

Instanța de apel a constatat că, Casa Națională de Asigurări Sociale a adus atingere atât dreptului de proprietate, cât și dreptului la asistență și protecție socială ale lui Gudumac Serghei. Or, drepturile ce decurg din asigurările sociale aflate în plată, sunt drepturi legal câștigate, ceea ce exclude posibilitatea eliminării sau diminuării lor.

La data de 27 noiembrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A menționat prevederile din Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 08 mai 2018 privind excepția de neconstituționalitate a art.36 alin.(1) din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, ale art. 140 din Constituția RM și ale art.28 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

A afirmat că, argumentele invocate de către prima instanță și instanța de apel precum că, la data adresării cererii prealabile de către intimat - 15 februarie 2019, normele precitate erau în vigoare și produceau efecte juridice, urmează a fi respinse, deoarece cererea de restabilire a pensiei a fost înaintată de către intimat la data de 02 mai 2018, fiindu-i restabilită pensia din data restabilirii domiciliului - 12 aprilie 2017, iar Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 a intrat în vigoare începând cu data de 08 mai 2018, astfel, la acea dată normele menționate nu aveau putere juridică.

A relevat că, prevederile Hotărârii Curții Constituționale nu sunt aplicabile speței date, deoarece la data adresării de către intimat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Buiucani privind reluarea pensiei - 02 mai 2018, normele precitate nu erau în vigoare și nu produceau efecte juridice.

A invocat că, Hotărârea Curții Constituționale produce efecte pentru viitor și nu are efect retroactiv.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Din materialele dosarului rezultă că, decizia instanței de apel a fost adoptată la data de 06 noiembrie 2019 și a fost notificată recurentei la data de 02 decembrie 2019, fapt confirmat prin copia scrisorii anexate la materialele dosarului (f. d. 95), respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, la data de 27 noiembrie 2019, este în termen.

Prin referința depusă la data de 27 decembrie 2019, intimatul Gudumac Serghei a solicitat respingerea recursului, cu menținerea deciziei instanței de apel (f. d. 103).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Mariana Pitic